

Systemy zarządzania kosztami i wynikami

Nr 58

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

Systemy zarządzania kosztami i wynikami

Redaktor naukowy
Edward Nowak

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2009

Senacka Komisja Wydawnicza

Zdzisław Pisz (przewodniczący),

*Andrzej Bąk, Krzysztof Jajuga, Andrzej Matysiak, Waldemar Podgórski,
Mieczysław Przybyła, Aniela Stys, Stanisław Urban*

Recenzenci

*Halina Buk, Mieczysław Dobija, Wiktor Gabrusewicz,
Tadeusz Galanc, Wiktor Krawczyk, Sławomir Sojak*

Redaktor Wydawnictwa

Aleksandra Śliwka

Skład i łamanie

Małgorzata Czupryńska, Beata Mazur

Projekt okładki

Beata Dębska

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2009

ISBN 978-83-7011-977-5
PL ISSN 1899-3192

Spis treści

Słowo wstępne	11
Wioletta Baran , Planowanie i kontrola w systemie rachunkowości zarządczej w publicznych zakładach opieki zdrowotnej	13
Agnieszka Bieńkowska, Zygmunt Kral, Anna Zabłocka-Kluczka , Funkcjonowanie controllingu w organizacjach dolnośląskich średniej wielkości ...	21
Halina Buk , Identyfikacja i monitorowanie ryzyka biznesowego	34
Magdalena Chmielowiec-Lewczuk , Analiza rentowności produktów ubezpieczeniowych na przykładzie polskiego rynku w latach 2006-2008	45
Janusz Czerny , Zarządzanie kosztami w warunkach upadłości likwidacyjnej przedsiębiorstw	53
Marcin Czyczerski , Uwarunkowania funkcjonowania controllingu spółek zależnych	62
Renata Gmińska , Integracja odmian rachunku kosztów na potrzeby rachunkowości zarządczej	67
Dorota Gubicz-Stachowiak , Produkcyjna karta wyników	76
Elżbieta Jaworska , Znaczenie systemów motywacyjnych w zarządzaniu przedsiębiorstwem	85
Jacek Jaworski , Założenia metodyczne oceny opłacalności inwestycji rzeczowych w małym przedsiębiorstwie	93
Beata Juralewicz , Budżetowanie, <i>better budgeting, beyond budgeting</i> – potrzeby współczesnych przedsiębiorstw	101
Edyta Kaźmierczak , Strategiczna karta wyników w dziale sprzedaży firmy ubezpieczeniowej	110
Zdzisław Kes, Krzysztof Nowosielski , Dobór informatycznych systemów controllingu operacyjnego w małych i średnich przedsiębiorstwach	117
Agata Klaus-Rosińska, Dorota Kuchta , Modelowanie informacji kosztowej na poziomie zasobów w rachunku kosztów działań na przykładzie szkół wyższych	133
Paul-Dieter Kluge , Rozwój funkcjonalności dla zarządzania kosztami i wynikami w oprogramowaniach standardowych – pytania do teorii	143
Krzysztof Konstantyn , Budżety na podstawie rachunku kosztów działań sterowanego czasem w przedsiębiorstwach komunikacji samochodowej	151
Roman Kotapski , Wybrane problemy planowania i kontroli działalności zaplecza budowy	163

Robert Kowalak , Koszty jakości w rachunku kosztów cyklu życia produktu	173
Alina Kozarkiewicz , Analiza portfelowa w strategicznej rachunkowości zarządczej działalności badawczo-rozwojowej	185
Elżbieta Krajewska-Bińczyk , Użyteczność controllingu dynamicznego z perspektywy proaktywnego podejścia do zarządzania zmianami w przedsiębiorstwach	194
Aleksandra Kryszczuk , Wartość aktywów niematerialnych w koncepcji strategicznej karty wyników	203
Jarosław Kujawski , Koncepcja budżetowania obiektowego w metodologii rachunku marż pokrycia	210
Anna Lenart , Przydatność ERP w rachunku kosztów działań	220
Zbigniew Leszczyński , Zarządzanie operacyjne „Lean” a system informacyjny rachunkowości zarządczej w przedsiębiorstwach „nowych technologii”	228
Grzegorz Lew , Optymalizacja kosztów obsługi klienta z wykorzystaniem rachunku kosztów działań w przedsiębiorstwach handlowych	236
Mariusz Lisowski , Budżetowanie jako instrument wspomagający zarządzanie w banku komercyjnym	242
Małgorzata Macuda , Kalkulacja kosztów procedury medycznej	251
Ewa Makowska , Pomiar dokonań na przykładzie przedsiębiorstwa X	262
Teresa Martyniuk, Olga Martyniuk-Kwiatkowska , System motywacyjny pracowników małego przedsiębiorstwa jako instrument controllingu personalnego	271
Teresa Maszczak , Normowanie kosztów zużycia materiałów	281
Marek Masztalerz , <i>Kaizen costing</i> w zarządzaniu wartością – modele ustalania redukcji kosztów	287
Jarosław Mielcarek , Zarządzanie wynikiem w warunkach kryzysowego ograniczenia finansowego	299
Bożena Nadolna , Wyznaczanie kosztów utraconych korzyści w operacyjnych rachunkach decyzyjnych	310
Renata Nesterowicz , Rola rachunku kosztów w kształtowaniu wyników działalności przedsiębiorstwa	319
Bartłomiej Nita , Uwarunkowania pomiaru dokonań przy wykorzystaniu rachunkowości zarządczej	326
Edward Nowak , Zarządzanie rentownością klientów	339
Marta Nowak , Psychologiczne czynniki decyzji inwestycyjnych a wskazówki dla controllingu finansowego	348
Agnieszka Nózka , Wielostopniowy i wieloblokowy rachunek kosztów i wyników w ocenie efektywności jednostek badawczo-rozwojowych	359
Ryszard Orliński , Zarządzanie wartością szpitala	367
Marek Ossowski, Beata Zackiewicz , Wybrane zagadnienia pomiaru efektywności działań	375

Jadwiga Pawłowska-Mielech , Optymalizacja procesu gromadzenia informacji kosztowych na potrzeby decyzyjne	384
Izabela Plewnia , Rachunkowość zarządcza i controlling projektów w przedsiębiorstwach realizujących kontrakty długoterminowe oraz ich wpływ na decyzje inwestycyjne	390
Adam Putyra , Rachunek kosztów klienta	400
Paweł Rumniak , Przesłanki kształtowania rentowności i płynności finansowej podmiotu na podstawie mierników ilościowo-wartościowych na przykładzie przedsiębiorstw operujących na rynku FMCG	415
Kazimierz Sawicki , Budżet sprzedaży i kontrola jego wykonania	425
Sławomir Sojak , Zarządzanie zyskiem (<i>Yield Management</i>) jako sposób na zwiększenie efektywności działania w hotelarstwie	432
Piotr Szczypa , Informacje o działalności proekologicznej przedsiębiorstwa a system zarządzania kosztami i wynikami	445
Łukasz Szydelko , Wybrane problemy zarządzania kosztami w przedsiębiorstwach zorientowanych procesowo	453
Mirosław Urbanek , Budżetowanie – system zarządzania kosztami i wynikami w przedsiębiorstwie produkcyjnym	458
Marcin Wierziński , Rozwój rachunku kosztów działań	468
Paweł Wroński , Zmiany w systemach wspomagających zarządzanie – wyniki badań	484

Summaries

Wioletta Baran , Planning and control in the management accounting system in the public health care institutions	20
Agnieszka Bieńkowska, Zygmunt Kral, Anna Zabłocka-Kluczka , The functional solutions of controlling in medium organizations in Lower Silesia	33
Halina Buk , Identifying and monitoring of the business risk	44
Magdalena Chmielowiec-Lewczuk , Profitability analysis of insurance products for the Polish market between 2006 and 2008	52
Janusz Czerny , The cost management during the insolvency and bankruptcy proceedings of an enterprise	61
Marcin Czyczerski , The determinants of subsidiary controlling	66
Renata Gmińska , Systems integration of cost accounting for management accounting needs	75
Dorota Gubicz-Stachowiak , Manufacturing scorecard	84
Elżbieta Jaworska , The meaning of motivation systems in enterprise management	92

Jacek Jaworski , Methodical assumptions of the investment's profitability evaluation in a small enterprise	100
Beata Juralewicz , Budgeting, better budgeting, beyond budgeting – needs of current enterprises	109
Edyta Kaźmierczak , Usage of the Balance Scorecard in sales department of an insurance company	116
Zdzisław Kes, Krzysztof Nowosielski , Selection of computer systems for operational controlling in small- and medium-sized enterprises	132
Agata Klaus-Rosińska, Dorota Kuchta , Modeling cost information at the level of resources in activity-based costing on the example of schools of higher education	142
Paul-Dieter Kluge , The functionality development for costs management in standard software – questions to theory	150
Krzysztof Konstantyn , Budgets on the example of time driven activity based costing in car transport enterprises	162
Roman Kotapski , Planning and controlling of the contractor's plant and temporary facilities	172
Robert Kowalak , Quality costs in life cycle costing	184
Alina Kozarkiewicz , Portfolio analysis in strategic management accounting in the area of research and development	193
Elżbieta Krajewska-Bińczyk , The usability of dynamic controlling for proactive approach towards management of changes in enterprises	202
Aleksandra Kryszczuk , The value of intangible assets based on Balanced Scorecard concept	209
Jarosław Kujawski , Concept of contribution accounting-based object budgeting	218
Anna Lenart , The usefulness of ERP in activity-based costing	227
Zbigniew Leszczyński , „Lean” management and management accounting ...	235
Grzegorz Lew , Optimization of consumer service costs with the application of activity-based costing in commercial enterprises	241
Mariusz Lisowski , Budgeting as an instrument of management in a commercial bank	250
Malgorzata Macuda , Costs calculation of medical procedure	261
Ewa Makowska , Performance measurement on the example of a company X	270
Teresa Martyniuk, Olga Martyniuk-Kwiatkowska , The motivation system in a small company as an instrument of the personal controlling	280
Teresa Maszczak , Standardization costing of materials use	286
Marek Masztalerz , Kaizen costing in the value-based management	298
Jarosław Mielcarek , Profit management under crisis financial constraint ...	309
Bożena Nadolna , Determination of the opportunity costs in the operational decision-making models	318
Renata Nesterowicz , The role of bill of costs in the assesment of activities and management results in an enterprise	325

Bartłomiej Nita , Conditionings of performance measurement with the use of management accounting	338
Edward Nowak , Customer profitability management	347
Marta Nowak , Psychological factors of investment decisions and directions for financial controlling	358
Agnieszka Nóżka , Multilevel and multi-structural income statement in profitability analysis for R&D units	366
Ryszard Orliński , Patients' records in the information system of a hospital	374
Marek Ossowski, Beata Zackiewicz , Measuring the activities effectiveness – selected issues	383
Jadwiga Pawłowska-Mielech , The optimization process of stockpiling of cost information for decision requirements	389
Izabela Plewnia , Management accounting and project controlling tools in corporations delivery long-term contracts and their influence on the investment-related decisions	399
Adam Putyra , Customer costing	414
Paweł Rumniak , Premises of shaping the profitability and the financial liquidity of the subject on the basis of volume and value measures on the example of enterprises operating on the FMCG market	424
Kazimierz Sawicki , The sales budget and the control of its realization	431
Sławomir Sojak , Yield Management as a way of maximizing effectiveness in the hotel industry	444
Piotr Szczypa , Cost and results management system and the information about company's proecological activities	452
Łukasz Szydelko , Cost management in process-orientated company	457
Mirosław Urbanek , Budgeting – costs and profits management system in a production factory	467
Marcin Wierzbiński , The development of activity based costing (ABC)	483
Paweł Wroński , Changes in systems of management – the results of study	491

Słowo wstępne

Prowadzenie jakiejkolwiek działalności gospodarczej jest związane z ponoszeniem kosztów, dzięki którym osiąga się przychody. Miarą ostatecznych rezultatów działalności gospodarczej są zrealizowane wyniki finansowe. Przy tym głównym sposobem na zwiększenie zysków jest niewątpliwie obniżenie kosztów, które są skutkami decyzji podejmowanych w przedsiębiorstwie. Przychody natomiast powstają na rynku i w tym sensie są kategorią zewnętrzną w stosunku do przedsiębiorstwa.

Wzrost złożoności procesów gospodarczych oraz rosnąca konkurencja powodują zwiększone zapotrzebowanie ze strony menedżerów na informacje dotyczące ponoszonych kosztów i osiąganych wyników. Aktualnie nie wystarczają już informacje generowane przez tradycyjny system rachunkowości. Koniecznością staje się stosowanie takich systemów rachunku kosztów i wyników, które generowałyby informacje na potrzeby zarządzania w różnych okolicznościach. Dlatego w ostatnich latach obserwuje się wyraźny wzrost zainteresowania nowoczesnymi koncepcjami rachunku kosztów i wyników.

Systemowi rachunku kosztów i wyników jest poświęcony niniejszy zeszyt Prac Naukowych Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. Są w nim zamieszczone artykuły naukowe dotyczące różnych koncepcji teoretycznych w zakresie rachunku kosztów i wyników oraz ich zastosowania w praktyce funkcjonowania określonych przedsiębiorstw i instytucji. Prezentowane rozwiązania są podporządkowane nadrzędnemu celowi, jakim jest dostarczenie użytecznych informacji ekonomicznych, przydatnych w procesie zarządzania na poziomie operacyjnym i strategicznym.

Mam nadzieję, że prace opublikowane w niniejszym tomie przyczynią się w pewnym stopniu do rozwoju i doskonalenia instrumentarium rachunkowości zarządczej z obszaru rachunku kosztów i wyników oraz do wzrostu jego wykorzystania w praktyce zarządzania przedsiębiorstwami i instytucjami.

Edward Nowak